

in membris repugnans legi mentis : quia « In loco isto » dabo pacem, dicit Dominus exercituum. »

XIII. Nam de contemptu terreni auri et argenti quæ Prophetæ dicant, quis adversus divinas voces tam surdus est, ut ignoret? Sic enim illi ad decipiendos homines de Apostolo proferunt quod ait : « Radix est autem omnium » malorum avaritia, quam quidam sectantes a fide pereraverunt, et inseruerunt se doloribus multis¹, » quasi facile invenias aliquem librum veterum Scripturarum, ubi non culpetur avaritia, et digna execratione damnetur. Sed quia de auro et argento nunc quæstio est, cur non audiunt Prophetam dicentem : « Sed et argentum eorum, » et aurum eorum non poterit liberare eos in die iræ Domini²? » Hoc solum si quisquam sitiens audiat, et animæ suæ medullis infundat, nonne se totum a blandimentis falsæ felicitatis alienans, in amplexum Dei, vetere homine exutus ut se immortalitate cooperiat, advocabit? Sed quid jam diutius de hac quæstione tractemus? Credo esse manifestum Charitati Vestræ, Manichæorum sectam non veritate, sed fraude agere cum imperitis, ut Scripturas non totas totis, novas veteribus præferant; sed sententias excerptando, quas velut adversas sibi esse conantur ostendere, ut decipiant imperitos. Nulla est autem de ipso Novo Testamento vel Apostoli Epistola, vel etiam liber Evangelii, de quo non possint ista fieri; ut quibusdam sententiis ipse unus liber sibi videatur esse contrarius, nisi ejus tota contextio diligentissima lectoris intentione tractetur.

¹ 1 Tim. vi, 10. — ² Ezech. vii, 19.

SERMO LI¹.

De concordia Evangelistarum Matthæi et Lucæ in generationibus Domini.

I. EXPECTATIONEM Charitatis Vestræ ille impleat, qui excitavit. Etsi enim quæ dicenda sunt vobis, non nostra, sed Dei esse præsumimus; tamen multo magis nos dicimus, quod humiliter dicit Apostolus : « Habemus thesaurum » istum in vasis fictilibus, ut eminentia virtutis Dei sit, et » non ex nobis¹. » Non dubitamus itaque meminisse vos pollicitationis nostræ. In ipso promissimus, per quem nunc reddimus. Nam et cum promitteremus, ab ipso petebamus : et cum reddimus, ab ipso accipimus. Meminit autem Charitas Vestra nos matutina Natalis Domini distulisse quam solvendam proposuimus quæstionem : quia multi nobiscum, etiam quibus solet esse onerosus sermo Dei, solemnitatem illam diei debitam celebrabant. Nunc vero puto neminem convenisse, nisi qui audire desiderat. Non itaque loquimur cordibus surdis, non fastidientibus animis. Hæc autem vestra expectatio, pro me oratio est. Accessit aliquid; quia et dies Muneris multos hinc ventilavit, pro quorum quidem salute quantum satagimus, tantum, fratres, ut satagatis hortamur; et pro his qui nondum intenti sunt spectaculis veritatis, sed dediti sunt spectaculis carnis, intenta mente deprecemini Deum. Novi enim, et certe scio esse modo in numero vestro eos qui hodie contempserunt : sed rumpunt ea, quæ consuerunt. Mutantur enim homines, et in melius et in deterius. Quotidianis

¹ Alias de Diversis 63. — ² 2 Cor. iv, 7.

hujuscemodi experimentis vicissim et lætamur et contristamur; lætamur correctis, contristamur depravatis. Ideoque Dominus non ait saluum futurum esse qui cœperit: « Sed qui perseveraverit, inquit, usque in finem, hic salvus erit ¹. »

II. Quid autem potuit admirabilius nobis concedere Dominus Jesus Christus Filius Dei, qui est et filius hominis, quia et hoc esse dignatus est; quid potuit magnificentius, quam ut non solum spectatores nugacium Munerum aggregaret ovili suo, sed etiam nonnullos qui illic spectari solent? Non enim tantum amatores Venatorum, sed etiam ipsos Venatores venatus est ad salutem: quia et ipse spectatus est. Audi quomodo. Ipse dixit, ipse antequam spectaretur prædixit, et tanquam factum esset quod futurum erat prophetico eloquio prænuntiavit, dicens in Psalmo: « Foderunt manus meas et pedes meos, dinumeraverunt omnia ossa mea ². » Ecce quomodo spectatus est, ut ossa ejus dinumerarentur. Et dicit apertius ipsum spectaculum: « Ipsi vero consideraverunt, et inspexerunt me ³. » Spectabatur illudendus, spectabatur ab eis qui non ei saltem faverent in illo spectaculo, sed sævirent: quomodo spectari fecit Martyres suos primitus, dicente Apostolo: « Spectaculum facti sumus mundo, et Angelis et hominibus ⁴. » Sed duo genera hominum talia spectacula spectant, unum carnalium, alterum spiritalium. Carnales spectant, miseros putantes eos Martyres, qui bestiis subjecti sunt, qui capite cæsi, qui ignibus concremati, detestantes eos et exhorrentes. Alii vero sicut et sancti Angeli spectant, non attendentes corporum laniatus, sed mirantes fidei integritatem. Magnum spectaculum præbet oculis cordis integer animus, corpore dissipato. Hæc vos cum in ecclesia leguntur, libenter spectatis oculis cordis. Si

¹ Matth. x, 22. — ² Psal. xxi, 17, 18. — ³ Ibid. — ⁴ 1 Cor. iv, 9.

enim nihil spectaretis, nihil audiretis. Videtis ergo quod hodie spectacula non contempsistis, sed elegistis. Adsit itaque Deus, dans ut amicis vestris quos doletis hodie ad amphitheatrum cucurrisset, et ad ecclesiam venire noluisse, referatis dulciter vestra spectacula: ut et illis incipiant vilescere illa, quæ amando ipsi viluerunt; et ament vobiscum Deum, de quo nemo potest amator erubescere, quia illum amat qui non potest vinci. Ament vobiscum Christum, qui eo ipso quo videbatur victus, vicit orbem terrarum. Vicit enim orbem terrarum sicut videmus, fratres: subjecit omnes potestates, subjugavit reges, non superbo milite, sed irrisa cruce; non sæviens ferro, sed pendens ligno; patiendo corporaliter, faciendo spiritaliter. Illius corpus erigebatur in cruce: ille mentes cruci subdebat. Denique quæ gemma pretiosior in diademate, quam crux Christi regnantium in fronte? Hunc vos amando, nunquam erubescitis. Quam multi enim de amphitheatro victi revertuntur, victis eis pro quibus insaniunt. Qui magis vincerentur, si vincerent. Subderentur enim vanæ lætitiæ, subderentur exultationi pravæ cupiditatis: qui hoc ipso quo illuc currunt, victi sunt. Quam multos enim putatis, fratres, dubitasse hodie, utrum huc irent, an illuc? Et qui in ipsa dubitatione considerantes Christum ad ecclesiam cucurrerunt, vicerunt non quemlibet hominem, sed diabolium ipsum, totius mundi pessimum Venatorem. Qui autem in illa dubitatione elegerunt potius ad amphitheatrum currere, ab illo utique victi sunt, quem isti vicerunt. Vicerunt autem in illo qui ait: « Gaudete, quia ego vici mundum ¹. » Quia propterea tentari se passus est Imperator, ut doceret militem dimicare.

III. Hoc ergo ut faceret Dominus noster Jesus Christus, utique nascendo de foemina, filius hominis factus est. At

¹ Joan. xvi, 33.

enim si non nasceretur de Maria virgine, quid esset minus? Dicit aliquis: Homo esse voluit: esset homo, non tamen de foemina nasceretur: non enim et primum hominem quem fecit, ex foemina fecit. Ad hoc vide quid respondeatur. Tu dicis: Ad nascendum ut quid elegerit foeminam. Respondetur tibi: Imo ad nascendum cur fugeret foeminam? Puta me non posse ostendere quia elegerit, ut de foemina nasceretur: tu ostende quid fugere in foemina debuit. Sed aliquando jam dicta sunt, quia utique si fugeret foeminæ uterum, velut significaret se ex illa contaminari potuisse. Quanto autem erat per substantiam suam immaculabilior, tanto non debuit formidare uterum carnis, quasi posset inde maculari: sed natus de foemina, ostendere nobis debuit magni aliquid sacramenti. Nam revera, fratres, et nos fatemur, quod si vellet Dominus sic fieri homo, ut non ex foemina nasceretur, erat utique facile Majestati. Quomodo enim potuit ex foemina sine viro: sic posset nec per foeminam nasci. Sed hoc nobis ostendit, ut scilicet in nullo sexu de se desperaret humana creatura. Sexus enim humanus marium est et foeminarum. Si ergo vir existens, quod utique esse deberet, non nasceretur ex foemina: desperarent de se foeminæ, memores primi peccati sui, quia per foeminam deceptus est primus homo; et omnino nullam se spem habere in Christo arbitrarentur. Venit ergo vir sexum præeligere virilem, et natus ex foemina sexum consolari foemineum, tanquam alloquens et dicens: Ut noveritis quod non Dei creatura mala est, sed voluptas prava pervertit eam, in principio cum feci hominem, masculum et foeminam feci. Non creaturam damno, quam feci. Ecce natus sum vir, ecce natus ex foemina. Non ergo creaturam damno, quam feci; sed peccata, quæ non feci. Uterque sexus videat honorem suum, et uterque confiteatur iniquitatem suam, et uterque speret salutem. Decipiendo

homini propinatum est per venenum foeminam: reparando homini propinetur salus per foeminam. Compenset foemina decepti per se hominis peccatum, generando Christum. Inde et resurgentem Deum priores foeminæ Apostolis nuntiarunt. Nuntiavit viro suo mortem foemina in paradiso: nuntiaverunt et foeminæ salutem viris in Ecclesia. Resurrectionem Christi Apostoli erant gentibus nuntiaturi: Apostolis foeminæ nuntiarunt. Nemo ergo calumniatur Christo nato ex foemina, de quo sexu Liberator maculari non posset, et quem sexum Creator commendare deberet.

IV. Sed, inquit, quomodo credituri sumus natum ex foemina Christum? Respondeam: Ex Evangelio quod prædicatum est et prædicatur universo orbi terrarum. Sed rei jam creditæ per omnem terram quæstionem conantur ingerere cæci, excæcare alios affectantes, et non videntes quod videndum est, dum convellere conantur quod credendum est. Respondent enim, et dicunt: Noli nos auctoritate orbis terrarum premere: ipsam Scripturam consideremus. Noli populariter agere: multitudo tibi seducta favet. Primo hic respondeo: Multitudo seducta mihi favet? Hæc multitudo, paucitas fuit. Unde crevit hæc multitudo, quæ in istis incrementis tanto ante nuntiata est? Non enim crescere visa est, quæ non est prævisa. Non dico, paucitas erat: unus erat Abraham. Considerate, fratres, unus erat Abraham per totum mundum illo tempore, per totum orbem terrarum inter omnes homines, inter omnes gentes, cui homini dictum est: « In semine tuo benedicentur omnes gentes ¹. » Quod credidit unus de sua singularitate, exhibitum est multis de seminis multitudine. Tunc non videbatur, et credebatur; nunc videtur, et impugnatur: et quod uni tunc dicebatur et ab uno credebatur, nunc oppugnatur a paucis, quando exhibetur

¹ Gen. xxii, 18.

in multis. Ille qui Discipulos suos fecit piscatores hominum, intra retia sua omne genus auctoritatis inclusit. Si multitudini credendum est, quid copiosius Ecclesia toto orbe diffusa? Si divitibus credendum est, attendant quot divites cepit: si pauperibus credendum est, attendant pauperum millia: si nobilibus, intus est jam pene tota nobilitas: si regibus, videant omnes subditos Christo: si eloquentioribus, doctioribus, prudentioribus, intueantur quanti oratores, quanti periti, quanti philosophi hujus mundi ab illis piscatoribus irretiti sint, ut ad salutem de profundo attraherentur; cogitantes eum qui magnum malum animæ humanæ, id est, superbiam, suæ humilitatis exemplo sanare descendens, infirma mundi elegit, ut confunderet fortia; et stulta hujus mundi, ut confunderet sapientes; non qui essent, sed qui esse viderentur¹: et ignobilia hujus mundi elegit, et ea quæ non sunt, ut ea quæ sunt evacuaret.

V. Quidquid velis dicas, inquit, nos deprehendimus ubi legitis natum Christum, dissonare inter se Evangelia, et non posse utrumque verum esse quod dissonat. Cum enim ostendero, inquit, dissonantiam, recte improbo fidem: aut tu qui accipis fidem, ostende concordiam. Quam quæso dissonantiam demonstrabis? Apertam, inquit, cui nemo potest contradicere. Quam securi auditis, quia fideles estis. Attendite, dilectissimi, et videte quam salubriter Apostolus moneat, dicens: « Sicut ergo accepistis » Christum Jesum Dominum nostrum, in ipso ambulate, » radicati et superædificati in ipso, et confirmati in » fide². » Ipsa enim simplici et certa fide, in illo firmiter permanere debemus, ut ipse aperiat fidelibus quod in se absconditum est: quia sicut idem dicit Apostolus: « In illo » sunt omnes thesauri sapientiæ et scientiæ absconditi³. »

¹ 1 Cor. 1, 27. — ² Coloss. 11, 6, 7. — ³ Ibid. 3.

Quos non propterea abscondit, ut neget: sed ut absconditis excitet desiderium. Hæc est utilitas secreti. Honora in eo quod nondum intelligis; et tanto magis honora, quanto plura vela cernis. Quanto enim quisque honoratior est, tanto plura vela pendent in domo ejus. Vela faciunt honorem secreti: sed honorantibus levantur vela. Irridentes autem vela, et a velorum vicinitate pelluntur. « Quia ergo » transimus ad Christum, aufertur velamen¹. »

VI. Proferunt calumnias suas quidam, et dicunt: Matthæus certe Evangelista est? Respondemus: Ita, pio ore, corde devoto, in nullo omnino dubitantes: respondemus plane: Evangelista est Matthæus. Credis ei, inquit? Quis non respondeat: Credo? Quomodo de murmure vestro pio insonuit? Ita, fratres, si secure creditis, non est unde erubescatis. Loquor vobis, aliquando deceptus, cum primo puer ad divinas Scripturas ante vellem afferre acumen discutiendi, quam pietatem quærendi: Ego ipse contra me perversis moribus claudebam januam Domini mei: cum pulsare deberem, ut aperiretur; addebam, ut clauderetur. Superbus enim audebam quærere, quod nisi humilis non potest invenire. Quanto vos beatiores estis modo quam securi discitis, quam tuti, quicumque adhuc parvuli estis in nido fidei, et spiritalem escam accipitis. Ego autem miser, cum me ad volandum idoneum putarem, reliqui nidum; et prius cecidi, quam volarem. Sed Dominus misericors me, a transeuntibus ne conculcarer et morerer, levavit, et in nido reposuit. Hæc enim me perturbaverunt, quæ modo vobis securus in nomine Domini et propono, et expono.

VII. Ut ergo dicere cœperam, ita illi calumniantur: Matthæus, inquit, Evangelista est et creditis ei? Consequenter utique quem fatemur Evangelistam, huic ne-

¹ 2 Cor. 11, 16.

cessario credimus. Attendite generationes Christi, quas posuit Matthæus. « Liber generationis Jesu Christi, filii » David, filii Abraham¹. » Quomodo filii David, quomodo filii Abraham? Nisi enim per successionem generis, ostendi non potest. Constat quippe cum Dominus nasceretur de virgine Maria, neque Abraham, neque David in rebus humanis fuisse. Et tu eundem dicis filium David, eundemque dicis filium Abraham? Tanquam dicamus Matthæo, Proba ergo quod dicis. Expecto enim successionem generis Christi. « Abraham, inquit, genuit Isaac, Isaac autem genuit Jacob. Jacob autem genuit Judam, et fratres ejus. » Judas autem genuit Phares et Zaram de Thamar. Phares autem genuit Esron. Esron autem genuit Aram. Aram autem genuit Aminadab. Aminadab autem genuit Naasson. Naasson autem genuit Salmon. Salmon autem genuit Booz ex Rahab. Booz autem genuit Obed ex Ruth. Obed autem genuit Jesse. Jesse autem genuit David regem². » Jam hinc attendite quemadmodum a David perveniatur ad Christum, qui dictus est filius Abraham et filius David. « David autem, inquit, genuit Salomonem ex ea quæ fuit » Uriæ. Salomon autem genuit Roboam. Roboam autem genuit Abiam. Abia autem genuit Asa. Asa autem genuit Josaphat. Josaphat autem genuit Joram. Joram autem genuit Oziam. Ozias autem genuit Joatham. Joatham autem genuit Achaz. Achaz autem genuit Ezechiam. Ezechias autem genuit Manassen. Manasses autem genuit Amon. Amon autem genuit Josiam. Josias autem genuit Jechoniam et fratres ejus, in transmigracione » Babylonis. Et post transmigracionem Babylonis, Jechonias genuit Salathiel. Salathiel autem genuit Zorobabel. » Zorobabel autem genuit Abiud. Abiud autem genuit Eliachim. Eliachim autem genuit Azor. Azor autem ge-

¹ Matth. 1, 1. — ² Ibid. 2-5.

» nuit Sadoc. Sadoc autem genuit Achim. Achim autem genuit Eliud. Eliud autem genuit Eleazar. Eleazar autem genuit Mathan. Mathan autem genuit Jacob. Jacob autem genuit Joseph, virum Mariæ: de qua natus est » Jesus, qui vocatur Christus³. » Sic ergo per ordinem successionemque parentum et progenitorum invenitur Christus filius David, filius Abraham.

VIII. Cui rei fideliter enarratæ, istam calumniam primam movent, quia sequitur idem Matthæus, et dicit. » Omnes generationes ab Abraham usque ad David, generationes quatuordecim: et a David usque ad transmigracionem Babylonis, generationes quatuordecim: et » a transmigracione Babylonis usque ad Christum, generationes quatuordecim². » Deinde subjecit, ut narraret quomodo natus est Christus de Maria virgine, subjungens, et dicens, « Christi autem generatio sic erat³. » Etenim ordine parentum enumeravit quare dicatur Christus filius David, filius Abraham: quomodo autem natus sit, et inter homines apparuerit, narrari jam debet; et consequens est ipsa narratio, per quam credimus Dominum nostrum Jesum Christum non solum natum de Deo sempiterno, coæternum ei qui genuit ante omnia tempora, ante omnem creaturam, per quem facta sunt omnia; sed etiam jam natum de Spiritu sancto ex virgine Maria, quod pariter confitemur. Reminiscimini enim et nostis, (Catholicis quippe loquor fratribus meis,) hanc esse fidem nostram, hoc nos profiteri et confiteri. Pro ista fide interfecta sunt millia Martyrum, toto orbe terrarum.

IX. Hoc enim quod sequitur volunt illi ridere, qui volunt fidem derogare libris Evangelicis: ut nos veluti ostendant temere credidisse quod dicitur, « Cum esset desponsata mater ejus Maria Joseph, antequam convenirent,

¹ Matth. 1, 6-16. — ² Ibid. 17. — ³ Ibid. 18.

» inventa est in utero habens de Spiritu sancto. Joseph autem vir ejus cum esset justus, et nollet eam traducere, » voluit eam occulte dimittere¹. » Quia enim de se gravidam non esse sciebat, jam velut consequenter adulteram existimabat. « Cum esset justus, sicut Scriptura dicit, » et nollet eam traducere, id est, divulgare, nam hoc etiam » multi codices habent, voluit eam occulte dimittere. » Turbatur quidem maritus, sed non sævit justus. Tanta enim justitia tribuitur huic viro, ut nec vellet habere adulteram, nec auderet punire vulgatam. « Voluit eam, inquit, » occulte dimittere : » quia non solum eam punire noluit, sed nec prodere. Attendite sinceram justitiam. Non enim propterea parcere volebat, quod habere cupiebat. Multi enim amore carnali adulteris uxoribus parcunt, volentes eas et adulteras habere, ut eis per carnalem concupiscentiam perfruantur. Hic autem vir justus habere eam non vult : ergo non carnaliter diligit. Et tamen punire non vult : ergo misericorditer parcat. Qualis hic justus est? Nec tenet adulteram, nec propterea parcere videtur², quia libidinose diligeret : et tamen nec punit, nec prodit. Merito plane testis electus est virginitatis uxoris. Qui ergo humana infirmitate turbabatur, divina autoritate firmatus est.

X. Sequitur enim, et dicit Evangelista : « Hæc eo cogitante, ecce Angelus Domini in somnis apparuit ei dicens : Joseph, noli timere accipere Mariam conjugem tuam. Quod enim in ea natum est, de Spiritu sancto est. Pariet autem filium, et vocabis nomen ejus Jesum. » Quare Jesum? Ipse enim, inquit, salvum faciet populum suum a peccatis eorum³. » Intelligitur ergo Jesum Hebræa lingua, Latine interpretari Salvatorem, quod ex ipsa nominis expositione advertimus. Tanquam enim quæreretur, quare « Jesum? » continuo subjecit, rationem

¹ Matth. 1, 19. — ² Forte ne videretur. — ³ Matth. 1, 20, 21.

vocabuli aperiens : « Ipse enim, inquit, salvum faciet populum suum a peccatis eorum¹. » Hoc pie credimus, hoc firmissime retinemus, natum Christum de Spiritu sancto ex virgine Maria.

XI. Illi ergo quid dicunt? Si invenero, inquit, mendacium, totum certe non credis. Inveni, videamus. Numero generationes. Illi enim calumnias suas ad id nos invitant, et adducunt. Si pie vivamus, si Christum credamus, si non de nido ante tempus cupiamus volare, ad id nos adducunt, ut mysteria cognoscamus. Intendat itaque Sanctitas Vestra utilitatem hæreticorum, et utilitatem quidem secundum Deum, etiam malis bene utentem. Secundum ipsos vero hoc redditur, quod voluerunt; non hoc quod de ipsis Deus bene facit. Sicut de Juda quantum boni fecit? Passione Domini salvæ factæ sunt gentes. Sed ut pateretur Dominus, Judas eum tradidit. Deus ergo et gentes liberat passo Filio, et Judam punit pro scelere suo. Sacramenta enim quæ illic latent, nemo discuteret simpliciore contentus fide; et ideo nemo inveniret, quia nemo discuteret, nisi pulsantibus calumniatoribus. Cum enim hæretici calumniantur, parvuli perturbantur : cum perturbantur, inquirunt : inquisitio eorum, quasi percussio est de capite in ubera matris, ut tantum manent, quantum parvulis sat est. Illi turbati quærent, qui autem norunt et didicerunt, quia scrutati sunt, et aperuit illis pulsantibus Deus, aperiunt et ipsi turbatis. Et sic fit ut illi sint utiles ad inveniendam veritatem, dum calumniantur ad seducendum in errorem. Negligentius enim veritas quæreretur, si mendaces adversarios non haberet. « Oportet enim, inquit, et hæreses esse². » Et quasi quæreremus causam, subjecit statim, « Ut probati manifesti festi fiant inter vos. »

¹ Matth. 1, 20, 21. — ² 1 Cor. xi, 19.

XII. Quid ergo illi dicunt? Ecce Matthæus numerat generationes, et dicit ab Abraham usque ad David esse quatuordecim, et a David usque ad transmigrationem Babylonis quatuordecim, et a transmigratione in Babyloniam usque ad Christum quatuordecim. Duc in se ter quatuordecim, fiunt quadraginta duo. Numerant autem, et inveniunt quadraginta et unam generationem, et movent calumniam, et iridentes insultant. Quid sibi ergo vult, cum dicatur in Evangelio ter esse quatuordecim, tamen omnes numeratæ inveniuntur non quadraginta duæ, sed quadraginta et una? Sine dubio magnum sacramentum est. Et gaudemus gratias agentes Domino, quia et per occasionem calumniantium invenimus aliquid quod quanto magis tegebatur quærendum, tanto magis delectet inventum. Sicut enim prælocuti sumus, edimus spectaculum mentium. Ab Abraham igitur usque ad David, quatuordecim sunt. Inde incipit numerus a Salomone: David enim genuit Salomonem. Incipit autem numerus a Salomone, et pervenit ad Jechoniam, qui cum viveret facta est transmigratio in Babyloniam; et sunt aliæ quatuordecim generationes, annumerato Salomone a capite alterius intervalli, annumerato etiam Jechonia, ad quem clauditur ipse numerus, ut impleantur quatuordecim. Tertium vero intervallum ab ipso Jechonia incipit.

XIII. Intendat Sanctitas Vestra rem mysticam et dulcem: fateor vobis gustatum cordis mei: unde credo quia cum protulero, et gustaveritis, idipsum renuntiabitis. Intendite ergo. A Jechonia ipso incipiente numero tertii intervalli, usque ad Dominum Jesum Christum fiunt quatuordecim: quia Jechonias ille et finalis superioris intervalli, et initialis sequentis intervalli bis numeratur. Sed dixerit aliquis: Quare Jechonias bis numeratur? Nihil gestum est antea in populo Israël, quod non esset mysterium

futurorum. Jechonias quidem non irrationabiliter bis numeratur: quia et si sit terminus inter duos agros, vel lapis, vel discretio aliqua maceriarum, et ille qui est ex hac parte, usque ad ipsam maceriam metitur, et ille qui ex altera parte est, ab ipsa iterum sumit exordium metiendi. Sed quare hoc non factum est in prima connectione intervalli, ubi ab Abraham numeramus quatuordecim generationes usque ad David; et alias quatuordecim non repetito David, sed a Salomone incipimus numerare, reddenda causa est, quæ magnum continet sacramentum. Intendat Sanctitas Vestra. Tunc facta est transmigratio in Babyloniam, quando in locum patris tui defuncti Jechonias rex constitutus est. Ablatum est ei regnum, et alius constitutus est in locum ejus. Sed tamen vivente Jechonia facta est transmigratio ad gentes. Nulla enim culpa Jechoniæ dicitur, quare sit regno privatus: sed magis illorum peccata inducuntur, qui ei successerunt. Sequitur ergo captivitas, itur in Babyloniam. Non eunt soli mali; sed cum his pergunt etiam sancti. In illa captivitate erat Ezechiel propheta, in illa erat Daniel; ibi erant tres pueri inter flammam nobilitati. Ierunt autem secundum prophetiam Jeremiæ prophetæ.

XIV. Mementote Jechoniam sine ulla culpa improbatum, inde destitisse regnare, et fecisse transitum ad Gentes, cum transmigratum est in Babyloniam: et attendite præmonstratam imaginem rerum futurarum in Domino Jesu Christo. Noluerunt enim Judæi sibi regnare Dominum nostrum Jesum Christum, in quo nullam culpam invenerunt. Reprobatus est in se, reprobatus etiam in servis suis; et transitum est in Gentes, tanquam in Babyloniam. Hoc enim et Jeremias prophetabat, jubere Dominum ut irent in Babyloniam¹. Et quicumque alii Prophetæ dicebant populo ut non irent in Babyloniam, Jeremias pseudo-

¹ Jerem. xxvii.

prophetas arguebat: Qui Scripturas legunt, recordentur nobiscum: qui non legunt, credant nobis. Minabatur ergo Jeremias ex persona Domini eis qui nolebant ire in Babyloniam: eis autem qui irent, promittebat ibi quietem, et quamdam felicitatem in novellandis vineis et plantandis hortis et ubertate fructuum. Quomodo ergo jam non in figura, sed in veritate populus Israël transit in Babyloniam? Unde erant Apostoli? Nonne de gente Judæorum? Unde ipse Paulus? « Nam et ego, inquit, Israëlita sum, ex semine Abrahæ, ex tribu Benjamin¹. » Crediderunt ergo in Dominum multi de Judæis. Inde electi sunt Apostoli: inde erant plus quam quingenti fratres, qui Dominum post resurrectionem videre meruerunt²: inde erant centum viginti in domo, quando Spiritus sanctus advenit³. Quid autem dicit Apostolus in Actibus Apostolorum, cum respuerent verbum veritatis Judæi? « Ad vos, inquit, missi eramus; sed quoniam respuistis verbum Dei, ecce convertimus nos ad Gentes⁴. » Facta est ergo transmigratio in Babyloniam secundum spiritalem dispensationem temporis Incarnationis Domini, quæ tunc præsignata est tempore Jeremiæ. Sed quid dicit Jeremias transmigrantibus de his Babyloniis? « Quia in pace ipsorum erit, inquit, pax vestra⁵. » Cum ergo transmigraret etiam per Christum et Apostolos Israël in Babyloniam, hoc est Evangelium veniret ad Gentes, quid dicit Apostolus quasi ex voce tunc Jeremiæ? « Obsecro ergo primum omnium fieri deprecationes, orationes, interpellationes, gratiarum actiones pro omnibus hominibus, pro regibus et his qui in sublimitate sunt constituti; ut quietam et tranquillam vitam agamus, cum omni pietate et castitate⁶. » Nondum erant reges

¹ Rom. xi, 1. — ² 2 Cor. xv, 6. — ³ Act. i, 15. — ⁴ Id. xiii, 46. — ⁵ Jerem. xxix, 7. — ⁶ 1 Tim. ii, 1, 2.

christiani, et orabat pro eis. Orans ergo Israël in Babylonia, exauditus est. Exauditæ sunt voces Ecclesiæ, facti sunt Christiani: et videtis impleri quod figuraliter dictum est: « In eorum pace, erit pax vestra. » Acceperunt enim pacem Christi, et destiterunt persequi Christianos, ut jam in securitate pacis ædificarentur Ecclesiæ, et plantarentur populi in agricultura Dei, et fructificarent omnes gentes fide, spe, et charitate quæ est in Christo.

XV. Facta est transmigratio in Babyloniam tunc per Jechoniam, qui non est permissus regnare in Judæorum gente, typo Christi, quem Judæi sibi regnare noluerunt. Transitum fecit Israël ad Gentes, id est, prædicatores Evangelii transierunt ad populos Gentium. Quid ergo miraris quod bis numeratur Jechonias? Etenim si Christi figuram gerebat a Judæis transeuntis ad Gentes; attende quid est Christus inter Judæos et Gentes. Nonne ipse est ille lapis angularis? Attende in angulo terminum parietis unius, et initium parietis alterius. Usque ad ipsum lapidem metiris unum parietem, et ab ipso alterum. Bis ergo numeratur lapis angularis, qui connectit utrumque parietem. Jechonias ergo gestans figuram Domini, tanquam lapis angularis typum præfererat. Et sicut Jechonias regnare non est permissus Judæis, sed itum est in Babyloniam: sic Christus lapis quem reprobaverunt ædificantes, factus est in caput anguli, ut Evangelium perveniret ad Gentes¹. Noli ergo dubitare bis numerare caput anguli et occurrit tibi numerus scriptus; atque ita quatuordecim sunt, et quatuordecim, et quatuordecim: et non sunt tamen quadraginta duæ generationes, sed quadraginta et una. Quia sicut ordo lapidum cum per lineam rectam dirigitur, omnes singillatim numerantur; cum autem detorquetur ordo, ut angulum faciat, illum lapidem unde torquetur

¹ Psal. cxvii, 1.